

de representativiteit van het meetnet voor de verschillende soorten te verbeteren. Verder in deze *Mededelingen* gaan we daar dieper op in. Naast de telgebieden die door waarnemers van het Meetnet worden gevolgd zijn er vorig jaar twintig

telgebieden geïnventariseerd in opdracht van Rijkswaterstaat (RIZA) in het kader van het monitoringprogramma zoete rijkswateren. Deze gegevens konden aan het Meetnet worden toegevoegd.

RESULTATEN PER SOORT

Drie jaar

Van de 86 telgebieden zijn er zo'n 40 die inmiddels drie jaar worden gevolgd. Drie jaar monitoring is nog te vroeg om iets te kunnen zeggen over de voor- of achteruitgang van soorten op lange termijn. Wel kunnen we een beeld schetsen van de resultaten over deze drie jaren.

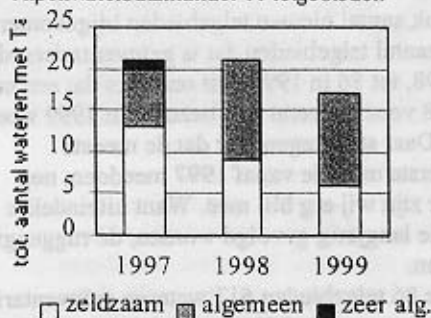
We hebben de resultaten van drie soorten eruit gelicht: boomkikker, heikikker en alpenwatersalamander. Van deze drie soorten zijn relatief veel telgebieden met drie jaar gegevens voorhanden. We waren vooral geïnteresseerd in de vraag of de dieren jaarlijks in dezelfde wateren worden gevonden, en hoe groot het verschil in het aantal aangetroffen dieren daarbij is.

De alpenwatersalamander

De alpenwatersalamander is in het meetnet met 18 telgebieden vertegenwoordigd. Daaronder zijn elf gebieden die reeds drie jaar gevolgd worden. De Alpenwatersalamander komt bijna altijd voor in telgebieden waar ook de gewone pad voorkomt. Waarschijnlijk omdat ze allebei een voorkeur hebben voor bossages. Daarnaast kan hij in combinatie met vrijwel alle andere soorten worden gevonden.

Het aantal wateren waar alpenwatersalamanders zijn gevonden varieert per telgebied van één tot maximaal acht wateren. In de meeste telgebieden wordt de soort in twee à drie wateren aangetroffen. De figuur hieronder laat zien dat in de elf telgebieden het totale aantal bezette wateren sinds 1997 is afgenomen, dit zijn vooral wateren waar de soort incidenteel (zeldzaam) is gezien.

Alpenwatersalamander 11 telgebieden

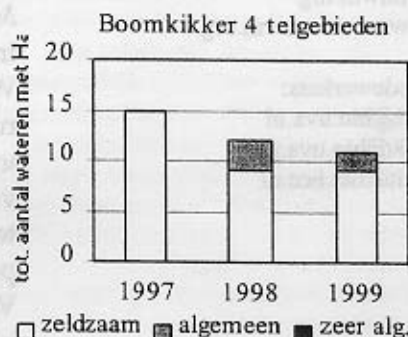
De mate waarin alpenwatersalamanders in een poel of ander water worden gevonden blijkt in veel

gevallen van jaar tot jaar wel duidelijk te variëren. Grote verschillen zijn echter niet geconstateerd, met uitzondering van twee gebieden bij de Dommel, waar, als gevolg van een overstroming, in 1999 weinig amfibieën zijn waargenomen.

De boomkikker

De boomkikker wordt in het meetnet in elf telgebieden aangetroffen. In vier gebieden is de soort sinds 1997 elk jaar gezien. Naast boomkikkers zijn in een aantal van deze gebieden ook kamsalamanders en heikikkers waargenomen en zijn vrijwel altijd kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker en groene kikker aanwezig.

Het aantal wateren waarin de boomkikker is waargenomen, varieert in de telgebieden van één tot acht. De telgebieden zijn dan ook te onderscheiden in gebieden waar boomkikkers maar in één of twee wateren zijn gezien en gebieden waar boomkikkers in een groot deel van de wateren zijn gezien.

In de figuur hierboven is te zien dat in de vier telgebieden het aantal wateren met boomkikkers licht afneemt. In 1997 is de boomkikker echter alleen incidenteel gezien. In de jaren erna worden de dieren bij enkele wateren regelmatig gezien. De dieren lijken zich dus te concentreren rondom een kleiner aantal wateren. Over het algemeen geldt echter dat de boomkikker bij de meeste wateren als 'zeldzaam' wordt aangemerkt.

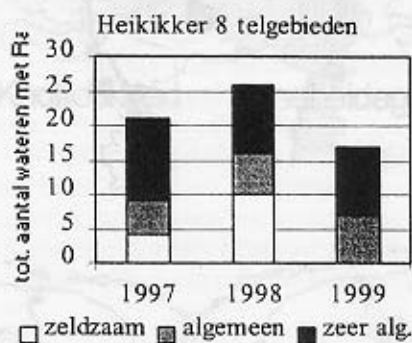
In 1999 zijn 3 nieuwe gebieden met boomkikkers aan het meetnet toegevoegd. In al deze gebieden worden de dieren regelmatig gezien (algemeen). In één gebied in Overijssel wordt hij zelfs beschouwd als zeer algemeen.

De heikikker

De heikikker is in 18 telgebieden aangetroffen. In acht van deze gebieden wordt de soort al drie jaar achter elkaar gezien of gehoord. Naast heikikkers komen vrijwel altijd ook groene kikkers in de telgebieden voor. Verder zijn in de gebieden regelmatig kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker aangetroffen. In een enkel gebied komen ze ook samen met alpenwatersalamander, kamsalamander of rugstreeppad voor.

In de meeste telgebieden met heikikkers worden de dieren in vrijwel alle onderzochte wateren aangetroffen. Het betreft dan ook vrijwel allemaal telgebieden die in heideterreinen liggen, waarbij de geïnventariseerde wateren allemaal heidevennen zijn, en dus geschikt voor de heikikker. In deze wateren komen ze vaak algemeen tot zeer algemeen voor. In de figuur hieronder is te zien dat het aantal wateren met heikikkers in de acht telgebieden nogal varieert. Ook hier is deze fluctuatie vooral te wijten aan wateren waar de soort incidenteel wordt gezien. Het aantal wateren waar de soort zeer algemeen is varieert gedurende de drie jaar weinig. Het aantal wateren en de presentie per water kan

van jaar tot jaar kleine verschillen vertonen. Deze verschillen hangen voor een deel samen met de activiteit van de dieren. In 1999 bleken heikikkers gedurende een opvallend lange periode actief. Dit kwam doordat we een paar dagen mooi weer hadden in maart en daarop volgend weer enkele slechtere dagen. Deze cyclus herhaalde zich gedurende de hele maand maart, en dat was te horen. De kans om dieren te vinden was hierdoor groot. Een gebied waar heikikkers steeds vaker worden gezien is het Zonneven in het Gooi. Dit gebied wordt verder in *Het Telgebied Uitgelicht* beschreven.

BEDANKT!

Zonder veldmedewerkers geen waarnemingen, dus bij deze wil het Meetnet Amfibieën de volgende mensen bedanken voor hun inzet in 1999. We rekenen op jullie in 2000:

Kees Akkermans, Karin Albers, Cees Baars, Jacques Backus, René Beijersbergen, Maria Belloni, André van de Berg, Fred de Blom, Ben Bontjer, Jeroen Brandjes, Harry van Buggenum, Nico Buiten, Wil Busink, Arno Buskens, Luciën Calle, Mia Cox, Raymond Creemers, Jan Curre, Dhr D. Dalessi, Jeroen van Delft, André Donker, Martijn Dorenbosch, Dick van Dorp, Jan Luc van Eijk, Denis Frissen, Rob Geraeds, Axel Groenveld, Rob Gubbels, Sjaak Herman, Richard Hesselink, Sibert Hoeksma, Jelle Hofstra, Nanning-Jan Honingh, Aart de Hüllu, J. de Jonge, Dhr. G. Ketting, H.J.Knol, Dhr. S. Koning, Frans Koolen, Ben v. 't Land, Olaf Langendorff, Mevr. A. Liebrechts, Peter Maas, Kees Marijnissen, Harm. A. Meek, Trudy Mennen, Piet van Merrebach, Dhr. J. Mooij, John Mulder, Bernhard Oosterbaan, Ronald v. Os, Egbert Pullen, Sjaarel Ramaekers, Jeroen Reinhold, Arnold van Rijsewijk, Victor van Schaik, Dhr. Bob Schoor, Dhr. W.L.P Schrofer, Theo van der Sluis, Harald Smeets, Dhr. P. Timmermans, Tom Tjassing, Marc Uittenbogaard, Thijs Vader, Jan Vanderwall, H. Veerbeek, Martien Vennix, Jeanne Verheugt, L. Westerhof, Erik de Wilde, J. Woets, G. van Zutphen, Awie de Zwart.

